

Avliver myter om prolapskirurgi

2005-03-11 **Bare fire prosent av pasientene som opereres for skiveprolaps i ryggen, blir verre. Dårligst prognose har pasienter med langvarig sykmelding, til tross for små helseplager.**

TROMSØ: - Studien viser at pasienter med mer beskjedne plager har større risiko for forverring, og det bør vi opplyse pasienten om, sier overlege Tore K. Solberg ved Nevrokirurgisk avdeling på Universitetssykehuset i Nord-Norge (UNN).

Opphav:

Dagens Medisin 05/05

Som forventet

Funnene er hentet fra en prospektiv studie av 180 pasienter som har gjennomgått førstegangs mikrokirurgisk operasjon for lumbalt skiveprolaps - skiveprolaps i ryggen. Pasientene ble fulgt i ett år. Uavhengige risikofaktorer for forverring var langvarig sykmelding samt bedre funksjonsnivå og livskvalitet før operasjonen. Ingen av dem som ble verre hadde alvorlige komplikasjoner etter inngrepet. Resultatene er korrigert for blant annet alder, kjønn, utdanning, kroppsmasseindeks, varighet av symptomer, angst og depresjon. - Vi vet at det er vanskelig å komme tilbake til jobb etter lang sykmelding. Det kan være en av forklaringene, men dette vet vi ikke med sikkerhet, kommenterer Solberg.

Avliver myter

- Fire prosent blir verre. Er det mer enn forventet? - Dette er omtrent på linje med hva andre studier som har sett på operasjonsresultatet isolert, har vist. Jeg tror imidlertid at både pasienter og enkelte leger har trodd at tallet var høyere. Generelt er risikoen for forverring liten, og det er viktig å avlive myten om at prolapskirurgi, slik den utføres i dag, er risikofyllt, understreker Solberg.

Høy terskel

- Interessante funn, mener seksjonsoverlege Oliver Grundnes ved Ortopedisk Senter på Ullevål universitetssykehus. - Slik jeg tolker resultatene, betyr dette at vi bør vente med kirurgi hos pasienter med moderate plager. Vår erfaring er også at dem med mest plager har best effekt av operasjon, og ifølge tidligere studier bør de med store plager opereres innen åtte til ti måneder for å få best mulig behandlingsresultat. Grundnes mener at andelen som blir verre, er omtrent som forventet. - Generelt blir 80-90 prosent med lumbalt skiveprolaps bedre av operasjon. Hos fem til ti prosent blir tilstanden uforandret, mens hos mellom to til syv-åtte prosent blir plagene verre, legger Grundnes til.

Viktig med register

Materialet fra Nevrokirurgisk avdeling UNN er hentet fra sykehusets kvalitetsregister for ryggkirurgi. Foreløpig er det bare avdelingen i Tromsø og St. Olavs hospital som har tatt dette dataverktøyet i bruk. Målet er ifølge Tore Solberg å få til et landsdekkende register. - Skal vi kunne drive kvalitetssikring og god forskning, må vi gjøre prospektive studier og måle helsetilstanden hos pasientene både før og etter operasjon. Et systematisk register sikrer både kvalitet på operasjonene og gir godt grunnlag for forskning. Hvis vi bare ser på operasjonsresultatet, vil vi overse kanskje halvparten av dem som blir verre - nettopp fordi plagene før operasjon var relativt små, påpeker Solberg. På landsbasis opereres omkring 2500-3000 pasienter årlig for lumbalt skiveprolaps, opplyser Øystein P. Nygaard, leder av Nasjonalt senter for spinale lidelser. Studien fra UNN er publisert i European Spine Journal Feb:14(1):49-54.

Lisbeth Nilsen